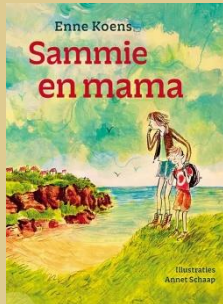

Inspiratiefiche

door Lotte Oers

Sammie en mama

Auteur: Enne Koens

Illustrator: Annet Schaap

Uitgever: Luitingh-Sijthoff

Over de makers

Enne Koens is een Nederlandse auteur. Ze schrijft toneelstukken, liedjes en boeken voor alle leeftijden, maar meestal voor kinderen. Hoewel ze debuteerde met een roman voor volwassenen, is ze bekender voor haar kinderboeken, waarvan er verschillende (inter)nationaal bekroond werden. Sommige boeken gaan over gevoeliger thema's (zoals "Vandaag komen we niet meer thuis" dat dit jaar geselecteerd werd voor groep 4), andere zijn lichter en humoristischer (zoals "Sammie en mama"). Ze geeft ook schrijflessen aan volwassenen en kinderen. Haar lessen zijn een vrolijk, nieuwsgierig onderzoek naar taal, verhaal en inspiratie.

Annet Schaap werkt sinds 1991 als illustrator en illustreerde sindsdien zo'n 200 boeken. De bekendste boeken waarin haar illustraties staan, zijn die van Jacques Vriens, Francine Oomen en Janneke Schotveld. Voor haar illustraties in "Misjka" kreeg ze een Zilveren Penseel. In 2014 debuteerde ze als auteur met "Lampje". Dit boek werd een groot succes, won prijzen, kreeg vertalingen en zelfs een tv-serie. Hoewel ze blijft illustreren, verkiest ze het schrijverschap inmiddels boven het illustreren.

Korte inhoud

In "Sammie en opa" (2013) maakten we kennis met Sammie, die bij zijn opa woont wanneer zijn mama voor haar werk de wereld rondvliegt. Maar nu is opa gestorven en Sammie mist steeds meer de vader die hij nooit gekend heeft. Samen met zijn vriendin Tessa bedenkt hij een actieplan om zijn Engelse vader op te sporen. Schoorvoetend doet mama mee, en ineens zitten ze op de trein naar Engeland, op weg naar zijn vader om hem te vertellen dat hij een zoon heeft. Tessa reist hen stiekem achterna, want Sammie wil het moment van de ontmoeting met haar delen. Maar ook opa is nooit veraf, zijn verhalen vergezellen hen het hele verhaal door. Wanneer ze aanbellen bij Sammies Engelse grootouders, lopen de dingen niet helemaal zoals gepland. Op de motor scheuren Sammie, zijn mama en zijn nieuwe grootouders door Engeland zijn vader achterna. Een vader die even tijd nodig heeft om het nieuws dat hij een zoon heeft te verwerken, maar uiteindelijk toch Sammie in zijn hart sluit.

Genre

- Is dit een realistisch verhaal of een fantasieverhaal?
- Vond je dit verhaal / alles wat er in het verhaal gebeurde geloofwaardig?
- Zouden de verhalen van opa echt gebeurd zijn?
- Zijn er zaken die wel erg toevallig zijn? Zo toevallig dat je twijfelt of het wel echt kan? (bv. Maximus die ineens op een bankje in het park zit, hoe ze Sammies vader steeds weer kruisen wanneer ze hem achtervolgen, Tessa die helemaal alleen door Engeland kan reizen)
- “Waar of niet waar is voor heel saaie mensen”, zegt de opa van Sammie. Is het belangrijk of iets wel of niet echt gebeurd is?

Op het einde van het verhaal verzinnen Sammie en mama samen een verhaal over hoe opa Sammies papa zou ontmoet hebben (p.166-170). Ze weten beiden dat het niet waar is, maar mama zegt: “En nu is het net alsof dit echt is gebeurd, want ik heb het allemaal voor me gezien, dus in mijn hoofd is het hartstikke waar.” (p.170).

Opdracht: verzin een in jouw hoofd waargebeurd verhaal

MATERIAAL

- Pen en papier
- Eventueel: inspiratiekaartjes

Vraag de juryleden of ze zelf een verhaal willen verzinnen over iemand die ze kennen. Iets wat niet echt gebeurd is, maar wat wel leuk zou zijn als het echt gebeurd was.

Bijvoorbeeld:

- Schrijf het verhaal hoe jouw (groot)ouders elkaar ontmoet hebben.
- Schrijf het verhaal van wat jouw leerkracht doet als de schooldag voorbij is.
- Schrijf het verhaal van wat er gebeurde op jouw geboortedag.
- Schrijf het verhaal van jouw geheimzinnige buuren iets verderop in de straat.
- Schrijf het verhaal van jouw broer / zus / vriend(in) wanneer die op kamp gaat.

Eventueel kan je inspiratiekaartjes maken met deze en andere ideeën op.

Geef hun wat tijd om het verhaal te bedenken en eventueel op te schrijven. Eventueel kan je ruimte geven om de verhalen aan elkaar te vertellen, maar niemand is verplicht.

- Denk je dat jouw eigen verhaal interessanter is dan hoe het echt gebeurde?
- Zitten er waargebeurde elementen in je verhaal?
- Voelt jouw verhaal een beetje echt, of toch niet?

Stijl

- Dit is het dikste boek in de selectie. Vond je dat een uitdaging?
- Las het verhaal – ondanks de lengte – voldoende vlot?
- Kon je je Engeland voorstellen terwijl je aan het lezen was?
- Kon je je inleven in Sammie?

- Er staan niet zo veel illustraties in het boek. Vind je dat eerder positief of eerder negatief?
- Spreekt de illustratiestijl je aan? Wat vond je van de illustraties?

Vertelstructuur

- Kan je vertellen over wie of wat dit verhaal gaat? (Sammie en mama, die opa missen, die samen op zoek gaan naar Sammies vader, en Tessa, die zo belangrijk is voor Sammie dat ze daar bij moet zijn)
- Welke personages en elementen zijn belangrijk in dit verhaal? (Sammie, mama, Tessa, Sammies nieuwe grootouders, Sammies vader, verhalen, zoektocht, familie, Engeland, roadtrip, ...)

Visuele opdracht: verhaallijnen

MATERIAAL

- Drie rode touwen
- Lege briefjes
- Wasknijpers

Er gebeurt veel in dit verhaal. Eigenlijk lopen er drie verhaallijnen door elkaar. Dit kan je samen met de juryleden verbeelden.

- Toon de 3 touwen (rood als verwijzing naar “rode draad”) aan de juryleden. Eén touw staat voor de zoektocht van Sammie en mama naar zijn papa. Eén voor het gemis van opa en de verhalen van opa. En één over de vriendschap van Sam en Tessa en hoe zij stiekem meereist. Je kan de touwen ook labelen.
- Laat de juryleden gebeurtenissen uit het verhaal opschrijven. Bij welk touw hoort hun gebeurtenis het meest? Ze hangen het kaartje aan dit touw.
- Als jullie klaar zijn, toon je nog eens de drie aparte touwen. Daarna draai ze rond elkaar tot je één touw krijgt waarin alle gebeurtenissen door elkaar zitten. Zo is eigenlijk het verhaal van Sammie en mama: drie verhaallijnen die door elkaar verweven zijn.
- Vond je het soms ingewikkeld dat er soms zoveel verhaallijnen door elkaar liepen? Kon je het verhaal goed volgen?
- Zijn alle verhaallijnen even belangrijk of springt er één uit?
- Had de auteur één verhaallijn kunnen weglaten en toch een goed verhaal behouden?
- Komen de verhaallijnen op het einde mooi samen?

Einde

- Hoe eindigt het boek? (Sammie en zijn vader kunnen het goed met elkaar vinden, ze leren langzaam hoe ze zoon en vader kunnen zijn van elkaar, spreken af om elkaar te zien wanneer mogelijk (Sammie is wel wat teleurgesteld, hij vindt dit te weinig))
- Vind je dit een goed einde?
- Hoewel Ian in eerste instantie boos was omdat hij niet wist dat hij een zoon had, draait hij zelf bij. Al heel snel probeert hij een vader te zijn voor Sammie. Denk je dat dit in het echt ook zou gebeuren? Vind je dit geloofwaardig?

2

VERWERKING

- Wat denk je dat er hierna gaat gebeuren? Zullen Sammie en zijn vader elkaar vaak terugzien? Hoe zullen ze de afstand tussen hen beiden oplossen, denk je?

Engeland

- Ben jij al eens in Engeland geweest? Zo ja, weet je nog waar?
- Tessa en Sammie doen hun best om Engels te leren. Spreek jij al wat Engels? Welke woorden ken je?
- Vond je het moeilijk, al die Engelse woorden in het boek?

Bekijk de reis van Sammie door Engeland en Wales samen met de juryleden. Op de kaart (zie bijlage 1) kan je de reisroute volgen die ze eerst met de trein en daarna met de motor aflegden.

De meeste plaatsen uit het boek bestaan (zo goed als) echt. Je kan ze opzoeken en bekijken via Google Streetview:

- Parkhouse Road in Exeter, de straat waar de grootouders van Sammie wonen (nr 112 bestaat niet)
- Het Devon Cliffs Holiday Park in Exmouth, waar de grootouders van Sammie een vakantiehuisje hebben
- The Royal Inn in Portishead, de eerste stop, waar ze 's middags iets eten
- The Farmer Arms in Cwmdru, de volgende stop
- Het plaatsje Clarach, waar ze kamperen
- The Surfer Beach Road in Dinas Dinlle, waar iedereen elkaar uiteindelijk terugvindt
- Wat vind je van de Engelse plaatsen, huizen, uitzichten... Ziet het er heel verschillend van ons land of zie je vooral gelijkenissen?
- Zou jij ook wel eens een reis door Engeland en Wales willen maken?

Familie

- Wat denk je van de familie van Sammie? Zou jij graag een opa hebben als Sammie? Of een mama als Sammie?
- Begrijp je dat Sammie graag zijn vader wil leren kennen?
- Wat vind je van de reactie van Sammies vader wanneer hij hoort dat hij een zoon heeft?
- In Sammies familie spelen verhalen een belangrijke rol. Het is niet altijd even duidelijk wat echt gebeurd is (zie ook eerder bij "Genre"). Worden er in jouw familie soms verhalen over vroeger verteld?

Creatieve opdracht: vertel een familieverhaal

Geef deze opdracht vooraf, zodat de juryleden dit thuis kunnen voorbereiden. Vraag elk jurylid om een familieverhaal te vertellen. Dit mag een echt gebeurd familieverhaal zijn of een verzonnen verhaal.

Laat de juryleden de verhalen aan elkaar vertellen.

- Kunnen ze raden welk verhaal echt was en welk verhaal niet? Is het in feite belangrijk om dit te weten?

Waardering

In een recensie voor Trouw beschrijft Annemarie Terhell “Sammie en mama” als een eerder kolderiek boek dat niet erg zwaarwichtig is, maar toch een diepere laag heeft, en als een heerlijk avontuur (www.trouw.nl/boeken/waar-of-niet-waar-dat-is-voor-heel-saaie-mensen-zei-sammie-s-opa-altijd~ba8e7199/). Bespreek met de juryleden deze drie elementen:

- Vond jij dat het boek humor bevatte? Op welke manier is het humoristisch (of niet)?
- Vond jij het boek gevoelig? Zijn er thema's die je raakten?
- Vond jij het een spannend boek? Bevatte het avontuur?
- Welk van de drie elementen sprong er voor jou het meest uit? Zou jij het een grappig, gevoelig of avontuurlijk boek noemen?
- Zou jij het boek aan iemand anders aanraden om te lezen? Waarom (niet)?

Aan dit boek ging een ander boek vooraf: “Sammie en opa”

(www.boekenzoeker.be/sammie-en-opa), dat elf jaar geleden ook in de Leesjury gelezen werd.

- Had jij dit boek vooraf gelezen?
- Zo ja, wat vond je van dit boek?
- Zo nee, had je het gevoel dat je iets miste terwijl je “Sammie en mama” las?
- Zo nee, heb je nu zin om dit boek alsnog te lezen?
- Denk je dat er nog een derde boek over Sammie kan komen? Waarover zou dit boek dan kunnen gaan?

3

VERDER LEZEN

- De weglopers / Ulf Stark en Kitty Crowther (ill.) (Querido, 2019) www.boekenzoeker.be/de-weglopers
- Mijn bijzonder rare week met Tess / Anna Woltz (Querido, 2013) www.boekenzoeker.be/mijn-bijzonder-rare-week-met-tess
- Vrijdag kom ik weer thuis / Robert van Dijk en Alette Straathof (ill.) (Gottmer, 2020) www.boekenzoeker.be/vrijdag-kom-ik-weer-thuis

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op ‘Lezen’ en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

BIJLAGE 1

